herpy

GEKKOER

Phelsuma cepediana

Phelsuma cepediana er en middels stor, lysegrønn dag-gekko fra Mauritius, der hannen har klar blå rygg og hale med mørkerøde flekker og streker. Den krever et høyt, varmt og fuktig terrarium med UVB-lys og er så territorial at den best holdes alene eller som et nøye overvåket par.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Blue-tailed day gecko Tidligere navn: *Phelsuma cepedianum* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**10-14 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Varmeplass	**32 °C**
Temperatur, natt	**18-23 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter, frukt, nektar og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-14 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**40-45 dager** ved 28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phelsuma cepediana er en middels stor dag-gekko som blir 10-14 cm inkludert hale som voksen. Hunnen er som regel litt mindre enn hannen. Grunnfargen er lysegrønn eller blålig grønn, og det er alltid en stripe langs siden av ryggen, som likevel kan være avbrutt. En rød strek går fra neseboret til skulderen.

Hannen er den mest iøynefallende. Ryggen er klart blå og dekket av mørkerøde flekker og streker, halen er dypblå, og den blå fargen kan også sees i ansiktet. Hunnen mangler den klare blå fargen. Hun har grønn rygg med rustfargede flekker. Hannene kjennes på porene mellom bakbena, som hunnene mangler.

Arten ble beskrevet i begynnelsen av 1800-tallet og har gjennom tidene hatt flere vitenskapelige navn, blant annet *Phelsuma cepedianum*. Den regnes til samme gruppe som *Phelsuma modesta*. Som de øvrige gekkoene i familien har den ingen bevegelige øyelokk.

Det er temperamentet som gjør arten til en utfordring. *P. cepediana* er aggressiv overfor både artsfrender og andre dag-gekkoer. I fangenskap, der hunnen ikke kan flykte, kan hannen skade henne alvorlig. Dyrene er derfor best som enkeltdyr, og par må overvåkes. Hannene er ettertraktet på grunn av fargene, og alle dyr i handelen bør være oppdrettet i fangenskap.

Utbredelse og leveområde

Phelsuma cepediana er hjemmehørende på Mauritius i Det indiske hav og er vidt utbredt på øya. Typelokaliteten er oppgitt som Mauritius.

Arten er innført på Rodrigues, og fra Madagaskar finnes enkelte ubekreftede funn, blant annet ved Ivoloina, der den antakelig er slept inn fra Mauritius. Funn utenfor Mauritius på kartet er derfor ikke en del av artens opprinnelige utbredelse.

> **Naturlig utbredelse:** Mauritius.

LEVEOMRÅDE

Phelsuma cepediana lever i varme og fuktige omgivelser og ferdes på trær og busker, især de som bærer frukt eller blomster, for eksempel kokospalmer, bananer og papaya. Den er dagaktiv og søker føde i løvet i løpet av dagen. For å skjule seg for fiender søker den ofte inn i tette tuer av skruepalmer (*Pandanus*).

Den kan også leve i villahager, hvis de er kraftig vannet og beplantet og ligger nær trær med frukt eller blomster hele året. Landbruksarealer ser den derimot ikke ut til å kunne ta i bruk.

P. cepediana lever av insekter og andre virvelløse dyr, men slikker også modent, søtt fruktkjøtt, pollen og nektar. Blomstene på lianen *Roussea simplex*, som bare vokser i fjellene på Mauritius og nå er kritisk truet, blir bare bestøvd av denne gekkoen, som også sprer plantens frø med gjødselen sin. Høyden over havet og årstidenes variasjon i temperatur og nedbør er ikke dokumentert for arten.

Stell

TERRARIET

Et enkelt dyr av *Phelsuma cepediana* kan holdes i et glassterrarium på 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Par er holdt og har formert seg i den størrelsen, men større er bedre, især når to dyr skal dele plassen. Høyden betyr mer enn bunnarealet, fordi arten lever oppe i vegetasjonen.

Et bioaktivt oppsett med levende planter, spretthaler og skrukketroll anbefales sterkt. Bruk et bunnsubstrat som kan holde på fuktighet og bære plantene. Gi rikelig med klatremuligheter med korkbark, greiner og bambus i flere høyder og retninger, slik at dyret kan komme seg bort fra artsfrenden sin. Planter med store blader gir skjul og høyere luftfuktighet.

Terrariet skal være fuktig, men godt ventilert, ellers blir luften stillestående og det oppstår mugg. Forsegl alle sprekker der et lite dyr kan sette seg fast. Terrariet skal være mørkt om natten, fordi kunstig lys får dyrene til å endre atferd og bli aktive i mørket.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Til *Phelsuma cepediana* skal temperaturen i terrariet være 24-27 °C om dagen, og et varmt sted rett under en spotlampe på omtrent 32 °C gir dyret mulighet til å varme seg. Om natten bør temperaturen ikke falle under 18 °C, og 18-23 °C er et godt område. Mål med et digitalt termometer, både ved det varme stedet og nederst.

Sørg for at dyret kan trekke seg bort fra varmen og ned i et kjøligere område. Varmelamper bør ikke varme opp hele terrariet. En termostat eller dimmer på lampen gir et jevnere klima og reduserer risikoen for at et lite terrarium blir for varmt.

Erfaringene med arten i fangenskap er få, så hold øye med dyret: Et dyr som sitter tett ved varmekilden med åpen munn, har det for varmt, og et dyr som sitter sammenkrøpet og passivt, kan ha det for kaldt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-70 % for *Phelsuma cepediana*, gjerne med variasjon over døgnet, slik at planter og bunn kan tørke litt. Spray terrariet hver dag, slik at det dannes dugg på ruter, blader og innredning, for dyret drikker dråpene. Et digitalt hygrometer viser om nivået holder.

En vannskål er ikke nødvendig når terrariet sprayes regelmessig, men den kan stå der som et ekstra tilbud. Skålen erstatter ikke daglig spraying. Hold den lav, slik at ungdyr og insekter ikke drukner.

Levende planter hjelper til med å holde luftfuktigheten stabil og skaper fuktige mikroklimaer. Konstant våte forhold gir derimot lett mugg og hudproblemer, så god ventilasjon er viktig.

LYS OG UVB

Phelsuma cepediana er dagaktiv og har nytte av lys av høy kvalitet. Bruk et UVB-rør i styrke 5,0, for eksempel et T5-rør, montert over den ene siden av terrariet, slik at dyret kan velge mellom lys og skygge (Ferguson-sone 2 er et rimelig anslag). Et dagslysrør og en liten halogenspot som varmested gir naturlig lys der fargene kommer til sin rett.

Beslektede dag-gekkoer holdes også uten UVB og får i stedet ekstra kalk og D3-vitamin i fôret, men for en så dagaktiv art er et UVB-rør den sikre løsningen.

Ha lyset tent omtrent 14 timer om sommeren og cirka 10 timer om vinteren, gjerne styrt av en tidsbryter, og bruk ikke nattlys. Dagslengden er lånt fra *Phelsuma laticauda*.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Phelsuma cepediana spiser både insekter og frukt. I fangenskap trives den på en blanding av ferdigfôr til dag-gekkoer og levende fôrinsekter. Ferdigfôret røres ut til en tykk grøt og serveres i en liten skål, som monteres høyt oppe, fordi dyret er trelevende. Fruktpuré uten tilsatt sukker kan blandes i.

Gi levende insekter flere ganger i uken. Ungdyr kan få små sirisser (omtrent 3 mm) eller bananfluer, til de er store nok til litt større sirisser (omtrent 6 mm). Større dyr kan få kakerlakker og larver av svart soldatflue, som skal serveres i en skål, slik at de ikke kommer seg unna. Voksmøllarver, smørorm og små hornorm er godbiter som bare skal gis en gang iblant. Honning i svært små mengder kan også brukes som godbit.

Pudre insektene med kalk og et multivitamin. Fôrdyrene skal selv ha fått godt fôr før gekkoen får dem. Gi ikke mer tilskudd enn det som står på pakken, for overdosering er et problem hos små krypdyr. Hunner som legger egg, skal ha rikelig med kalk og fôr, slik at ungene får nok næring i egget.

ATFERD OG HÅNDTERING

Phelsuma cepediana er territorial og kan være aggressiv, både overfor sin egen art og overfor andre dag-gekkoer. Hold den derfor alene eller som et omhyggelig sammensatt par. Hold aldri to hanner sammen. Grupper er ikke utprøvd og kan ikke anbefales.

Sett et par sammen i et rent terrarium som ingen av dem har bodd i, slik at det er nøytralt område. Gode tegn er hodevrikking og nikking, og at hunnen lar hannen bite henne i nakken under paring. Jaging, avvisning og angrep er tegn på aggresjon. I verste fall kan hannen skade hunnen alvorlig, så skill dyrene med en gang hvis det blir uro. Ikke alle par kan holdes sammen.

Arten egner seg til å bli sett på, ikke til å bli håndtert. Gi nyinnkjøpte dyr tid til å falle til ro, og sjekk dem for parasitter og skader.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hos *Phelsuma cepediana* kjennes hannene på porene mellom bakbena, som hunnene mangler. Hannene er dessuten klarere farget, med blå rygg og dypblå hale, mens hunnen har grønn rygg med rustfargede flekker. Hunnen er normalt litt mindre enn hannen.

For arten er alderen ved kjønnsmodenhet ikke dokumentert. Tallene her er lånt fra *Phelsuma laticauda*, som blir kjønnsmoden etter omtrent 9 måneder, men først bør settes i avl når den er 12-14 måneder gammel. Det samme er en fornuftig tommelfingerregel for *P. cepediana*.

PARRING

Avlen er ikke detaljert beskrevet for *Phelsuma cepediana*, så mye av det følgende er lånt fra *P. laticauda* og andre dag-gekkoer. Sett hannen og hunnen sammen i et rent, nøytralt terrarium og hold nøye øye med dem. Nikking og hodevrikking er et godt tegn, men jaging og angrep betyr at de må skilles.

En hvileperiode om vinteren kan hjelpe hunnen med å samle krefter. Senk temperaturen med noen få grader, og kutt dagslengden fra omtrent 14 til 10 timer. Når dagene blir lengre og varmere igjen, begynner dyrene å formere seg. Er hunnen undervektig eller syk, skal paringen utsettes.

EGGLEGGING OG KULL

En hunn av *Phelsuma cepediana* legger som regel to egg om gangen og kan legge et nytt kull hver tredje til fjerde uke i yngelsesongen. Eggene er som regel løse og ikke klistret fast. Hun velger et sted hun oppfatter som trygt, og kan også legge i et eggleggingsrør av bambus, som er brukt med hell til arten.

Mens hun legger egg, skal hun ha god kost med rikelig kalk og ro når hun legger. Eggene kan flyttes til en rugemaskin, men husk å bevare deres opprinnelige retning. Voksne dyr kan spise nyklekte unger, så det er best å flytte eggene.

INKUBASJON

Eggene av *Phelsuma cepediana* legges i en liten beholder med luftehull og et fuktig, men ikke vått, underlag av vermikulitt, perlitt eller sphagnum. Luftfuktigheten i beholderen bør være omtrent 60 %. Eggene må ikke rulle, og beholderen settes i en rugemaskin der temperaturen holdes stabil.

Ved 28 °C klekkes eggene etter 40-45 dager. Høyere temperatur gir raskere utvikling, og lavere gjør den langsommere. Tallene for temperaturavhengig kjønnsfordeling stammer fra *P. laticauda*: 28 °C og over gir flest hanner, 27 °C og under flest hunner, og innimellom kommer begge kjønn. Alle artene i slekten har temperaturavhengig kjønnsbestemmelse, så en stabil rugemaskin er viktig. Grensene for *P. cepediana* er ikke kjent.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene av *Phelsuma cepediana* er omtrent 4 cm lange ved klekking. De skal i et lite terrarium med planter, greiner og høy luftfuktighet. Du kan holde to unger sammen den første tiden, men de skal skilles innen den første måneden, før uroen begynner.

Ungene lever av nyklekte sirisser, bananfluer og fruktpuré. Ernæringen er avgjørende, så fôrinsektene skal selv være godt fôret, og alt fôr pudres med kalk og vitaminer. Gi fôr hver dag de første tre månedene, slik det anbefales for *P. laticauda*. Mange unger dør de første dagene hvis moren ikke har fått nok næring til egget.

Helse og vanlige feil

Det finnes bare få dokumenterte erfaringer med *Phelsuma cepediana* i fangenskap, så listen bygger på erfaringer med dag-gekkoer generelt:

- Aggresjon mellom dyr. Hunner og hanner kan bite hverandre alvorlig. Skill dyrene så snart det blir uro.
- Mangel på kalk og D3-vitamin, som gir bløte knokler og skjelvinger. Pudre insektene og gi UVB.
- For lav luftfuktighet, som gir dehydrering og hudproblemer, eller for våte forhold uten ventilasjon, som gir mugg.
- Øyeskader hvis UVB-lampen sitter for nær dyret.
- Fastklemming i sprekker i bakgrunn og innredning. Tett små hull.

Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, slutter å spise eller sitter matt og slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.